

I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 550/97

av den 24 mars 1997

om åtgärder mot hiv/aids i utvecklingsländerna

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 130w i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾,

i enlighet med det i artikel 189c i fördraget angivna⁽²⁾ förfarandet, och

med beaktande av följande:

Budgetmyndigheten har beslutat att inom ramen för 1988 års budget införa en ny budgetpost i syfte att stödja kampen mot hiv/aids-epidemin och med den försöka utveckla innovativa åtgärder som kompletterar dem som redan vidtas på andra plan.

I sitt meddelande av den 7 januari 1994 till rådet och Europaparlamentet om hiv/aids i utvecklingsländerna klargjorde kommissionen de ställningstaganden och strategiska prioriteringar som fordras för att effektiviteten i insatserna på gemenskaps- och i medlemsstatnivå skall öka på detta område.

Hiv/aids är inte längre en uppblussande epidemi utan snarare en pandemi som är spridd över hela världen och stadd under utveckling, med sociala och politiska kännetecken som skiljer sig mellan berörda regioner och/eller länder, vilket kräver strukturella motåtgärder som överstiger de flesta utvecklingsländers förmåga, både i fråga om ekonomi och personal.

I sin resolution av den 6 maj 1994 betonade rådet allvaret i hiv/aids-epidemin och behovet av att intensifiera ansträngningarna för att säkerställa ett bättre stöd till

utvecklingsländernas nationella strategier. Enligt rådets prioritering bör sådant stöd ges strategier som syftar till att genom utbildning, främjande av sexuell och reproduktiv hälsovård samt transfusionssäkerhet mer effektivt förhindra att sjukdomen överförs, liksom strategier för att stödja de smittade och de sjuka, i synnerhet genom att förstärka hälsovårdssystemet och bekämpa diskriminering och social utslagning.

I sina resolutioner av den 14 april 1986 respektive den 15 februari 1993 underströk också Europaparlamentet och EEG-AVS:s gemensamma församling behovet av att bättre beakta de orsaker och faktorer som gynnar epidemins spridning, som t.ex. fattigdom, liksom de ekonomiska och sociala konsekvenserna av hiv/aids, särskilt genom åtgärder till stöd för att förbättra kvinnornas ställning och stärka lokalsamhällena, som engagerar sig i omsorgen om familjer och individer som drabbas av pandemin.

Både Europaparlamentet och rådet har krävt ett ökat engagemang från gemenskapen på detta område.

Avgörande för effektiviteten hos stödprogram för nationella strategier för att bekämpa hiv/aids är förbättrad samordning av biståndet, både inom gemenskapen och med andra givare och FN-organ, i synnerhet det nya program som inletts med samfinansiering från FN, liksom användning av flexibla förfaranden som är anpassade för insatsernas specifika karaktär och för de berörda motparterna. Europaparlamentets och rådets resolutioner manar till ansträngningar i denna riktning.

Villkor och regler för förvaltningen av samarbetet inom området hiv/aids bör fastställas.

En finansiell referens enligt punkt 2 i Europaparlamentets, rådets och kommissionens förklaring av den 6 mars 1995 om införande av finansiella bestämmelser i rättsakterna⁽³⁾, har förts in i denna förordning för perioden 1997–1999 utan att detta påverkar den i fördraget fastställda budgetmyndighetens befogenheter.

⁽¹⁾ EGT nr C 252, 28.9.1995, s. 4.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 9 maj 1996 (EGT nr C 152, 27.5.1996, s. 44), rådets gemensamma ståndpunkt av den 27 juni 1996 (EGT nr C 264, 11.9.1996, s. 21) och Europaparlamentets beslut av den 12 november 1996 (EGT nr C 362, 2.12.1996, s. 43).

⁽³⁾ EGT nr C 102, 4.4.1996, s. 4.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 2

Artikel 1

1. Gemenskapen skall genomföra ett program för att bistå utvecklingsländerna, nedan kallat "programmet", för att minska spridningen av hiv/aids-epidemin och hjälpa dem att klara av följderna av denna epidemi för hälsan och den sociala och ekonomiska utvecklingen.

Programmet vänder sig i första hand till de fattigaste länderna, de minst utvecklade länderna samt till de minst gynnade samhällslagren i befolkningen i utvecklingsländerna.

Gemenskapen skall därför sträva efter att uppnå följande prioriterade mål:

- a) Minska överföringen av hiv/aids och spridningen av andra sexuellt och perinatalt överförbara sjukdomar.
 - b) Förstärka hälsosektorn och de sociala sektorerna så att de kan klara av de ökade krav som är förbundna med epidemiens utbredning.
 - c) Stödja regeringarna och samhällena med att bedöma epidemins inverkan på olika ekonomiska sektorer och socialgrupper samt formulera och genomföra strategier för vad som skall göras.
 - d) Utveckla de vetenskapliga rönen om epidemin och om insatsernas inverkan i syfte att förbättra kvaliteten på dem, bortsett från grundforskningen.
 - e) Bekämpa diskriminering och social och ekonomisk utslagning av personer som angrips av hiv/aids.
2. För att kunna uppnå de mål som anges i punkt 1 skall gemenskapen stödja en rad åtgärder som bygger på följande grundläggande principer, dvs. att åtgärderna skall
- a) utformas med hänsyn till den risk som härrör från den socio-ekonomiska miljön och till utsatta gruppers behov, som de betingas av individuella beteenden och socio-ekonomiska och demografiska faktorer,
 - b) anpassas till mäns och kvinnors specifika särdrag,
 - c) grunda sig på respekten för individens rättigheter och möjliggöra social anpassning för berörda personer,
 - d) höja individernas och samhällenas motivation, ansvarstagande och självständighet,
 - e) införlivas med hälso- och utbildningspolitiken liksom politiken på andra berörda områden,
 - f) anpassas till de olika utvecklingsstadierna i epidemin,
 - g) främja både politiskt och finansiellt engagemang hos regeringarna för att hitta en lösning på hiv/aids-frågan.

De åtgärder som skall vidtas för att nå de prioriterade mål som anges i artikel 1 skall stödja de strategier som utvecklats på internationell, regional och nationell nivå tillsammans med mottagarländerna och skall, för vart och ett av målen, särskilt inriktas på att

1. minska överföringen av hiv/aids och spridningen av andra sexuellt och perinatalt överförbara sjukdomar genom
 - a) information och undervisning om hälsa när det gäller sexualitet och reproduktion och om rättigheter när det gäller reproduktion varvid särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att göra åtgärderna särskilt anpassade och tillgängliga för målgrupperna, i synnerhet grupper i riskmiljö, och för de socialt och ekonomiskt mest utsatta individerna och samhällena, i synnerhet kvinnor och unga. Dessa åtgärder skall även innefatta en dialog med de religiösa samfundet,
 - b) bättre styrning av hur hiv och sexuellt överförbara sjukdomar (STD) kan minskas, inbegripet främjande av bättre metoder för att upptäcka och för behandling av sexuellt överförbara sjukdomar,
 - c) förbättring av tillgången till och användningen av olika skyddsmedel och skyddsmetoder, inklusive ökad säkerhet vid blodtransfusioner och andra former av injektioner,
 - d) stöd till att inarbeta hiv/aids-problematiken i utvecklingspolitiken och utvecklingsstrategierna,
 - e) stöd till åtgärder som syftar till att öka kvinnors självbestämmande på alla områden som rör sexualitet och hälsa i samband med fortplantningen och till att ge dem möjligheten att främja användandet i stor skala av olika skyddsmedel och skyddsmetoder mot smittorisken och överföringen av hiv och STD, att verka för detta samt skydda ofödda barns hälsa och öka befolkningarnas, och särskilt männens, medvetenhet och ansvarskännande med avseende på dessa frågor,
2. förstärka hälsosektorn och de sociala sektorerna så att de kan klara av de ökade krav som är förbundna med epidemins utbredning genom att
 - a) förstärka hälsovården, i synnerhet primärhälsovården, med hjälp av insatser som syftar till att öka de nationella, regionala och lokala resurserna för att utveckla förebyggande åtgärder och vård och att göra dem mer tillgängliga för de mest utsatta personerna,

- b) undersöka tillvägagångssätt och medel för att förbättra tillgången till behandling för personer i de fattigaste länderna som har drabbats av hiv. Denna undersökning skall bedrivas i nära samarbete med Förenta nationernas organ, berörda icke-statliga organisationer, laboratorier för farmaceutiska produkter och med Europeiska unionens medlemsstater,
- c) förstärka resurserna när det gäller säkerhet vid blodtransfusioner och vid sjukhusvistelse,
- d) förbättra utbildningen av medicinsk och paramedicinsk personal,
- e) förbättra informations- och statistiksystemen för epidemiövervakning,
3. ge stöd åt regeringar och samhällen i utvärderingen av epidemins inverkan på olika ekonomiska sektorer och socialgrupper samt formulera och genomföra strategier för vad som skall göras, genom att
- a) ge tekniskt stöd åt regeringarna för analys av epidemins socio-ekonomiska inverkan och utveckling och genomförande av motstrategier som är anpassade till de olika sektorerna,
- b) ge tekniskt och finansiellt stöd som gör det möjligt för icke-statliga organisationer och lokalsamhällen att bidra optimalt i förebyggande åtgärder och omvårdnad, särskilt genom att stödja uppbyggnad av nätverk som syftar till att effektivisera åtgärderna och att intensifiera informationen, samordningen och samarbetet mellan samtliga aktörer,
- c) främja att lokalsamhällena deltar i utformningen av lokala informationsstrategier, program för sexualundervisning och omvårdnad,
4. utveckla de vetenskapliga rönen om epidemin och om insatsernas inverkan i syfte att förbättra kvaliteten på dem, bortsett från grundforskningen, genom att
- a) utveckla den vetenskapliga utbildningen genom bättre kontroll av kursplaner baserade på relevanta indikatorer, och stärka tillämpad medicinsk, sociologisk och antropologisk forskning,
- b) främja utbytet av information om gjorda erfarenheter,
5. bekämpa diskriminering och social och ekonomisk utslagning av personer som angrips av hiv/aids genom att
- a) främja respekten för individens rättigheter och i synnerhet rättigheterna vad beträffar reproduktion,
- b) uppmuntra icke-diskriminering och bekämpa stigmatiseringen av dem som är infekterade, särskilt genom kampanjer för att öka allmänhetens medve-

tenhet och genom att genomföra lämpliga lagstiftningsåtgärder.

Artikel 3

De samarbetsaktörer som enligt denna förordning kan komma i fråga för ekonomiskt stöd är i synnerhet:

- offentliga förvaltningar och organ på nationell, regional och lokal nivå,
- lokala förvaltningar och andra decentraliserade enheter, däribland traditionella sociala strukturer,
- regionala organisationer, internationella organisationer,
- forskningsinstitut och universitet,
- lokalsamhällen och privata aktörer, däribland icke-statliga organisationer, bland annat kvinnoorganisationer och kvinnoföreningar samt representativa sammanslutningar som allt efter expertområde kan bidra med att utforma, genomföra och följa upp de prioriterade strategier på hiv/aids-området som avses i artikel 2.

Artikel 4

1. De medel som kan användas inom ramen för de åtgärder som avses i artikel 2 omfattar bland annat studier, tekniskt bistånd, yrkesutbildning eller andra tjänster, leveranser och arbeten samt revisioner och utvärderings- och kontrolluppdrag. Prioritet skall ges till att stärka den nationella kompetensen, i synnerhet genom yrkesutbildning av de mänskliga resurserna i ett perspektiv av genomförbarhet.

2. Finansieringen från gemenskapen kan täcka både investeringskostnaderna, bortsett från köp av fast egendom, och, eftersom projektet så vitt möjligt skall vara genomförbart på medellång sikt, de rörliga utgifterna (som omfattar kostnader för administration, underhåll och drift).

3. De i artikel 3 nämnda parterna skall anmodas ge ett bidrag till varje samarbetsåtgärd. Detta bidrag skall begäras utifrån de berörda parternas förmåga och vara anpassat till varje åtgärds art.

4. Möjligheter till samfinansiering med andra bidragsgivare kan eftersträvas, särskilt med medlemsstaterna.

5. Nödvändiga åtgärder skall vidtas för att ge uttryckt för gemenskapskaraktären på det bistånd som ges genom denna förordning.

6. För att förverkliga fördragets mål om sammanhållning och komplementaritet, och målet att säkerställa optimal effektivitet för dessa åtgärder som helhet, kan kommissionen vidta alla nödvändiga åtgärder för samordning, i synnerhet

- a) införande av ett system för systematiskt utbyte och analys av information om de av gemenskapen och medlemsstaterna finansierade åtgärderna och de åtgärder som de avser att finansiera,
- b) samordning på den plats där åtgärderna genomförs inom ramen för regelbundna möten och informationsutbyten i mottagarlandet mellan företrädare för kommissionen och medlemsstaterna.

7. För att uppnå största möjliga effekt på det globala och det nationella planet skall kommissionen tillsammans med medlemsstaterna ta alla nödvändiga initiativ för att säkerställa god samordning och nära samarbete med mottagarländerna samt med långivarna och andra berörda internationella organ, särskilt dem inom FN-systemet, i synnerhet Unaid.

Artikel 5

Det ekonomiska stödet enligt denna förordning skall ges som gåvobistånd.

Artikel 6

Det finansiella referensbeloppet för genomförandet av detta program för perioden 1997–1999 är 45 miljoner ecu.

Årliga anslag beviljas av budgetmyndigheten inom ramen för budgetplanen.

Artikel 7

1. Kommissionen skall ansvara för förberedelse av, beslut om och förvaltning av de åtgärder som avses i denna förordning enligt gällande budgetförfaranden och andra gällande förfaranden, särskilt dem som föreskrivs i budgetförordningen för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

2. Beslut om åtgärder, vilkas finansiering enligt denna förordning överstiger 2 miljoner ecu per åtgärd, skall fattas enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 8.

Kommissionen skall kortfattat informera den kommitté som avses i artikel 8 om de finansieringsbeslut som den har för avsikt att fatta avseende projekt och program vilkas värde understiger 2 miljoner ecu. Denna information skall lämnas senast en vecka innan beslutet fattas.

3. Kommissionen bemyndigas att, utan att dessförinnan höra den kommitté som avses i artikel 8, godkänna de ytterligare åtaganden som kan behövas för att täcka sådana överskridanden som kan förutses eller som har konstaterats i samband med dessa åtgärder, om överskridandet eller det ytterligare behovet understiger eller uppgår till 20 % av det ursprungliga åtagande som fastställs genom finansieringsbeslutet.

4. I alla överenskommelser eller avtal om finansiering som ingås enligt denna förordning skall särskilt föreskrivas att kommissionen och revisionsrätten kan utföra kontroller på plats i enlighet med de sedvanliga villkor som kommissionen fastställer inom ramen för gällande bestämmelser, särskilt bestämmelserna i budgetförordningen för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

5. Om åtgärderna inkluderar finansieringsöverenskommelser mellan gemenskapen och mottagarlandet, skall i dessa föreskrivas att betalning av skatter, tullar och andra avgifter inte skall erläggas av gemenskapen.

6. Deltagande i anbudsförfaranden och avtal skall vara öppet på lika villkor för alla fysiska och juridiska personer i medlemsstaterna och i mottagarlandet. Det kan utsträckas till andra utvecklingsländer och i vederbörligen styrkta undantagsfall till andra tredje länder.

7. Leveranser skall härröra från medlemsstaterna, mottagarlandet eller andra utvecklingsländer. I vederbörligen styrkta undantagsfall kan leveranser härröra från andra länder.

8. Särskild uppmärksamhet skall ägnas

— strävan efter kostnadseffektivitet och en hållbar utveckling i samband med att projektet utformas,

— tydliga definitioner av alla projekt och mål samt av indikatorerna för om dessa uppnås liksom kontrollen av dem.

9. Bistånd som ges enligt denna förordning skall komplettera och förstärka det bistånd som ges genom andra instrument för utvecklingssamarbete.

Artikel 8

1. Kommissionen skall biträdas av den geografiska kommittén för utvecklingssamarbete.

2. Kommissionens företrädare skall förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Den skall fatta sitt beslut med den majoritet som enligt artikel 148.2 i fördraget skall tillämpas vid beslut som rådet skall fatta på förslag av kommissionen. Medlemsstaternas röster skall vägas enligt bestämmelserna i samma artikel. Ordföranden får inte rösta.

Kommissionen skall själv anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande.

Om förslaget inte är förenligt med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

Om rådet inte har fattat något beslut inom tre månader från det att förslaget mottagits, skall kommissionen besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

Artikel 9

En gång om året skall en diskussion hållas på grundval av en framställning av kommissionens företrädare om de allmänna riktlinjerna för de åtgärder som skall vidtas under det kommande året inom ramen för ett gemensamt möte mellan de kommittéer som avses i artikel 8.1.

Artikel 10

1. Efter varje budgetår skall kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet med en sammanfattning av de åtgärder som finansierats under budgetåret samt en utvärdering av hur denna förordning har genomförts under budgetåret.

Sammanfattningen skall i synnerhet innehålla upplysningar om de aktörer med vilka avtal eller kontrakt har slutits.

2. Kommissionen skall regelbundet utvärdera de åtgärder som gemenskapen finansierar för att fastställa om de mål som ställdes upp för dessa åtgärder har uppnåtts och för att ange riktlinjer för att förbättra framtida åtgärders effektivitet. Kommissionen skall överlämna en

sammanfattning av de utvärderingar som gjorts till den kommitté som avses i artikel 8, vilka denna i förekommande fall skall kunna granska. Utvärderingsrapporterna skall finnas tillgängliga för de medlemsstater som önskar ta del av dem.

3. Kommissionen skall senast inom en månad efter det att den har fattat sitt beslut informera medlemsstaterna om godkända åtgärder och projekt med angivande av belopp, art, mottagarland och parter.

Artikel 11

Tre år efter det att denna förordning har trätt i kraft skall kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en utvärdering av samtliga åtgärder som har finansierats av gemenskapen inom ramen för denna förordning, tillsammans med förslag om denna förordnings framtid och, vid behov, förslag till ändringar i den.

Artikel 12

Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 24 mars 1997.

På rådets vägnar

H. VAN MIERLO

Ordförande
